

Türk Yüksek ziraat mühendisleri birliği neşriyatından

Öğütlerimiz

Mısır Nasıl yetiştirilir?

—Dünden devam—

Ekim : Ekimi makine ile yapmak elbette en iyi ve artık her çiftçinin anlayıp kıymet verdiği bir şeydir. Ancak bu ekici makineler şimdiki halde memleketimizde pek azdır. Onun için bizde mısır elle ekilir. Elle ekim ya serpme suretiyle veya pulluk arkasına çizgiye atmakla yapılır. Serpme usulü ekim, tohum ziyası, tohumun iyi kapanmaması, çapa ve öteki bakım işlerinin zorlaşması, toplama güçlüğü bakımından iyi değildir. Ancak Karadeniz sahillerinde görüldüğü üzere hayvanla işlemeye kadar dalgali, çok dik tarlalarla pek küçük tarlalar serpme suretiyle ekilir. Serpme ekilen tarlalarda fidanlar arasındaki aralıklar hep bir olmaz. Bitkiler iyi güneş ve hava alamaz. Birbirine yakın düşen mısırlar iyi beslenemez.

Ekme makinesi bulunmayan yerlerde sıra halinde ve pulluk arkasına çizgiye ekim mısırın en iyi ekim şeklidir.

Bu usulde hazırlanmış ve tava gelmiş tarlada pullukla bir çizgi açılır. Tohumlar bu çizgiye para-sayar gibi elle ve biraz aralıklı olarak atılır. Pulluğun ikinci gelişinde bu çizgi kapanır. Tohum atılmadan tekrar bir çizgi açılır ve bunu kapatan sonraki çizgiye yeniden tohum atılır. Şu halde bir dolu, iki boş, bir dolu olmak üzere ekime devam edilir. Bu hesapça iki mısır sırası arasında iki pulluk sırası boş yer vardır. Ekim bitirdikten sonra tarlaya bir tırmık veya sürgü çekilerek üstü düzlenir, tezeker ufalanır.

Tohumların çabuk ve kolay çıkabilmeleri için çizgiler pek derin olmamalı ve yağış olmazsa kurakta kalmamaları için de pek yüze ekmemelidir.

Bu şekilde ekilen bir tarlanın mısırları hemen aynı zamanda biter. Bitkiler güneşten ve havadan iyi faydalanır. Çapa işleri, boğaz doldurma ve hasatla toplama ve taşıma işleri kolay yapılır.

Aralık : Mısırdaki bitkilere verilecek aralığın büyük önemi vardır. Bitki yeter derecede gıda, hava ve ziya almak için belli aralık ister. Bu aralık sert mısırlarda sıralar arasında 50—60 santim ve sıralar üzerinde 35—45 santimdir. At dişi mısırlar daha boylu olduklarından fazla aralık isterler. Sıralar arasında 70—80 santim ve sıralar üzerinde 50 santim olmalıdır. Kuvvetli tarlalarda bu aralık daha fazla ve zayıf yerlerde daha az olabilir. Buna göre dekara 3—4 kilo tohum hesap edilir. Sık ekilen mısırlarda kısır (dane bağlamamış) koçanlara fazlaca rastlanır.

Bakım : Bitkiler tarla yüzüne çıkıp 8—10 santim boylarıncaya ilk çapa yapılır. Bu arada hafif bir seyreltme de yapılır. Tam seyreltmeyi ikinci çapa zamanına bırakmak iyidir. Bu suretle böcek kesmesi ve başka sebeplerde eksilen nebatların yeri boş kalmaz. İlk çapada mısırların etrafındaki toprağı yumuşatmak, tarlanın kaymağını kırmak ve yürütmeye başlayan otları kesmek mısırlara çok fayda verir.

Mısıra ikiden az çapa verilmez : İhtiyaca göre üçüncü bir çapa dahi yapılır. İkinci, yapılacak üçüncü çapa zamanları ot, yağış ve bitkilerin gösterdiği ihtiyaca göre tayin edilir. İkinci çapada tam seyreltmeyi yapmak ve tarlada kalacak fidanları bırakmak lazımdır. Bir çok yerlerde fena bir usul vardır: Seyreklemeyi azar azar yaparak kestikleri fidanları hayvanlara yedirirler. Bu suretle yapılan bir seyrekleme çok zararlıdır. Çiçeğe yakın zamana kadar süren böyle bir seyreltmede atılacak fidan, kalanın zararına olarak tarlanın gıdasını paylaşır. En iyisi mısır bir karış oluncaya seyreltmeyi yapmaktır.

İkinci ve tarlanın otlu oluşuna göre icapederse üçüncü çapalar varsa hayvanla çekilen çapa pulluklarıyla yapılır. Tabii bu sıra halinde ekilen mısırlar içindir. Serpme ekilen tarlaların her işi el çapasıyla olur.

Memleketimizin birçok yerlerinde yerli çapa ve pullukları yapılmaktadır. Bu aletler çok iyi iş görür. Bu çapalarla ş gören çiftçiler daha çok yer ekebilirler. Bütün çapa işini el çapasıyla yapmayı adet eden çiftçiler ya az yer ekerler veya mısıra az çapa yaparak işi geçiştirmeye çalışırlar. İyi bakılmış, çakalanmış bir mısır hiç bir zaman nankörlük etmez ve kendine verilen emeği fazlasıyla öder.

İkinci ve üçüncü çapalarda bitkilerin toprak içindeki ilk boğumundan süren fışkınları yani piçleri ayıklamak lazımdır. Bu piçler elle tutulara aşağıya doğru biraz yana batırılır ve kırılır. Köklerin oynamaması için bu fışkınlardan yukarıya çekilmemesi lazımdır. Mısır köke, daha doğrusu toprağa yakın boğumlarından yardımcı kökler çıkararak bunları toprağa sokar. Bunlarla hem toprağa daha sıkı tutunur hem gıda alır. Çapalarda bunların zedelenmemesine de dikkat etmelidir.

Bitkiler iki ikibuçuk karış (50—60 santim) boylarıncaya boğaz verilir. Bu iş bitkinin köküne biraz toprak çekmekten ibarettir : Boğaz verme bir yağıştan sonra yapılırsa çok faydalı olur. Boğaz verilmiş mısır toprağa daha sıkı bağlı olur. Rüzgârlardan kolay kolay yatmaz. Kökleri serin kalır ve kuraklığa dayanıklılığı artar. Mısır ikisi bir arada olmak şartıyla sıcak ve rutubetten pek hoşlanır. Soguktan korkar.

Büyüme çağında yaprakları kıvrılır ve bu hal geçeden sonra sabahleyin de görülürse tarlaya sulamak icabeder.

Hasat : Mısırın hasadı yani toplaması elle yapılır. Koçanlar birer birer nebatın koparılarak alınır ve kalan ta-laslar kesilir. Bazan evvelâ nebatları keser sonra üzerinde ki koçanları toplarlar. Olgunluk zamanında mısırın yaprakları ve gövdesi kurur. Koçanlar açılıp muayene edilirse mısır danelerinin sertleştiği ve kuruduğu görülür. Mısırın tarlada iyice kurummasını beklemeli, fakat bu zamanı fazla geçiktirmemelidir. Sonra koçanlar gövdeden zor ayrılır, toplama güçleşir. Mısır talaslarını hayvanlara yedirildiği yer-

lerde hasat biraz vaktinden evvel yapılır. Bu suretle yaprakların iyice kuruyup rüzgârdan dökülmesi önlenmiş olur.

Tarlada kalan anız, sonradan çapalarla toprak hizasından kesilir, kuruyunca toplanıp yakılır. Tarla sürmeye hazırlanmış olur. Tarlada iki üç sırayı boydan boya keserek yollar açmak ve kırılan mısırları bu yollara yığmak, taşıma ve iş kolaylığı bakımından faydalıdır.

Mısırın muhafazası : Tarladan hasat edilen mısırlar muhafaza edilecek yerin yakınına taşınarak kabukları soyulur. Mısır ya bu iş için yapılmış çit, çardak veya çöten denilen yerlerde veya havenk halinde duvar veya tavana asmak suretiyle muhafaza edilir. Hevenk halinde asılacağı zaman mısır kabuklarının hepsi soyulmaz. Bunlar örtilerek birbirine bağlanır.

Mısır çit veya çardakları keresteden yapılır. Dört tarafı çita ile kaplanmış ve çitalara aralık verilmiştir. Buradan hava işleyerek mısırların kurummasına yardım eder. Bu çitlerin üstü yağmura karşı kapalıdır ve yanlarına geniş bir saçak verilmiştir. Çitlerin aoyu ve yüksekliği ihtiyaca göre değişir. Ancak hava cereyanının kolay işlemesi için eni 1.5 metreden fazla olmamalıdır.

Bu biçim çitler pahalıya mal olduklarından her çiftçi yapamaz. Onun yerine örme çitler yaparlar. Örme çit yapmak için değirmine (daire) biçiminde bir yer hazırlayarak buralara 2—3 metre boyunda kazıklar çakmak ve taze ağaç dallarıyla bu kazıkların arasını örmeğe kâfidir. Mısırların yere değmemesi için altına ağaç veya sap koymalı ve üstünü saz veya talaşla dam şeklinde örtmelidir. Ancak ahşap çitlere nazaran bunlarda fare tahribatı fazla olur. Diğerinde çitin ayaklarına tenekeler çakmak suretiyle bu zarar oldukça önlenir.

Mısırlar kuruyuncaya kadar çitlerde bırakılır. Sopalara döverek veya mısır daneleyen makineden geçirilerek daneler somaktan ayrılır. İyi kuruyan mısırlar kolay danelenir. Mısır ne kadar kurursa yine oldukça rutubeti vardır. Hele ısı ve rutubetli yerlerde mısırları anbarda bir metreden fazla yüksek yığın yapmamalıdır. Sonra kızışır. Arasına körekleyip havalandırmak iyi olur. Mısır konacak anbarlar. Anbar böceklerinden temizlenmiş, kabilsiz badana edilmiş olmalıdır. Yoksa böcekler mısırlara üşüşerek daneleri kemirir ve içini boşaltırlar.

Mısırın verimi : Mısırın verimine bir sınırlı çizmek mümkün değildir. Verimde toprak ve toprak işlemeden başlanarak, bakımın, havanın, yağış veya kuraklığın, ekilen mısır çeşidinin tesiri vardır. Sert mısırlar dönüme 100 kilodan başlayarak 300 kiloya kadar kuru dane verebilir. At dişi mısırlarda bu miktar daha yüksek olup 600 kiloyu bulduğu olur. Demek ortalama bir hesapla sert mısırlar 150 at dişi mısırlar 300 kilo dane veriyor. Bu zamanki fiyata göre çok iyi bir gelir demektir. Bunu göz önünde tutarak çiftçilerimizin mısır ekimine ehemmiyet vermeleri kendi kârları bakımından çok yerinde olur.

Mısırın zararlıları : Mısır tarlada zarar veren hayvanların başında domuz gelir. Domuz yalnız mısırları yemek suretiyle değil, kırmak ve vattirmek suretiyle daha fazla zıvan yapar. Birçok yerlerde geceleri tenekeler çalmak, silah atmak suretiyle domuzları ürktürmeye çalışırlar. Ormanlık, çalılık, bataklık ve sazlık yerlere yakın mısır tarlaları domuzdan çok zarar görür.

Devlet, bütün ürünlerimize zarar veren düşmanlarla mücadele teşkilâtı vastasıyla savaştığı gibi domuzlarla da mücadele etmektedir. Mevsiminde sürek avlar yaparak domuzların öldürülmesine çalışılır. Ancak buna her çiftçinin yardım etmesi, eli silah tutan herkesin ziraat mücadele memurlarına, ziraat muallimlerine baş vurarak tüfek ve domuz kurşunu almaları lazımdır. Bu iş aynı zamana kârlıdır da. Domuzun ense kulları çok para eder. Son zamanlarda eti de kilo ile bu işle uğraşan tüccarlar tarafından satın alınmaktadır.

Kargalar da mısır koçanlarını gagalamak suretiyle oldukça zıyan yapırlar. Hele uzak, tek kalmış mısır tarlaları karga sürülerinin hücumuna uğrar. Birkaç karga vurularak tarla içinde uzun sıralara asmalıdır.

Mısır koçan kuru denilen bir kurt koçanların ucundan girerek taze daneleri kemirir, koçanın içinde dolaşarak daneleri bozar. En iyi savaş şekli tarlalarda mısır anızları bırakmamak ve yakmaktır.

Mısır rastığı (kömür) mısır bitkisinin koçan, gövde, yaprak ve çiçeklerine musallat olur. En zararlısı koçana gendirdir. Koçan kömür tozu gibi ince bir tozla dolar. Bu gibi hastalıklı parçaları kesmek ve tozların dökülmesine meydan vermeden yakmak lazımdır.

Arpa veya erken buğdaydan sonra mısır

Yapılan birçok tecrübelerle göre arpa veya erken yetiştirilen buğdaylar biçilip kalktıktan sonra tarla hemen sürülür ve buraya erken bir mısır çeşidi ekilirse bu mısırdaki yetiştirme aynı tarladan aynı senede iki mahsul alınmış olur. Hele sulanabilen yerlerde iyi ürün almak kabildir. Ancak bu suretle tarla zayıf düşeceğinden hayvan gübresıyla gübrelemelidir.

Bu ve önümüzdeki seneler her türlü mahsul ihtiyacı fazla ve fiyatlar yüksek olduğundan yeter derecede rutubetli yerlerde çiftçilerimizin bu işi bir tecrübe etmeleri çok yerinde ve memleket için hayırlı bir iş olur.

Adapazarı Mıntaka Tahum İslah ve Deneme İstasyonu Asistanı
Muhsin Berkuk Noyan

Zayi askerlik tezkeresi

Edremitten aldığım askerlik tezkeremi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü olmadığı ilân olunur.

Nigdenin Degirmenli köyünden
Murad oğlu 316 doğumlu
İrfan Oğlu

(399)

i l a n

Niğde Valiliğinden

1 - Niğde Hususî idaresine ait Ulukışla kazasına bağlı Çiftahan civarındaki (Çörmük) kaplıcası, üç sene müddetle ve kapalı zarf usulile 20-4-942 tarihinden itibaren 16 gün müddetle artırmaya çıkarılmıştır.

2 ihale 5-5-942 tarihine müsadif salı günü saat 15 de Niğde Vilâyet Daimi encümeni odasında yapılacaktır.

3 - Talip olanların mezkûr gün saat 14 e kadar teklif mektuplarını Daimi encümen riyasetine makbuz mukabilinde vermiş bulunacaklardır

4 - Muhammen bedeli 27999 lira 99 kuruş olup teminatı muvakkate miktarı 2100 liradır.

5 - Talip olanlar şartnameleri Ankara, İstanbul, Kayseri, Adana, Mersin, Konya ve Niğde Hususî Muhasebe müdürlüklerinde görebilirler.

[383] 23-27-30 3

i l a n

İçel orman çevirge müdürlüğünden

M3 D3.	Oinsi	Muh vahit fiatı
508 000	çam ağacı	Lira K.
		4 90

1 - İçel vilâyetinin Mut kazası dahilinde Kazanek devlet ormanından 508 metre mikâp kerestelik çam ağacı satışa çıkarılmıştır.

2 - Çam eşcarının beher metre mikâp gayri mamulünün muhammen bedeli 490 kuruştur.

3 - Şartname ve mukavelename projelerini görmek isteyenlerin Mersin çevirge müdürlüğüne Mut Orman bölge şefliğine ve Ankarada orman umum müdürlüğüne müracaat etmeleri.

4 - Satış 18-5-942 günü saat 15 de Mersin orman çevirge müdürlüğünde yapılacaktır.

5 - Satış umumî olup açık arttırma usulile yapılacaktır.

6 - Muvakkat teminatı 187 liradır.

7 - Taliplerin şartnamede yazılı vesaiki getirmeleri lâzımdır. (401) 30-6-11-17

i l a n

İçel orman çevirge müdürlüğünden :

Kental	Oinsi	Muhammen vahit fiatı
384	Çıralık çam enkaz oduu	Lira Kuruş
		0 60

1 - İçel vilâyetinin Mersin kazası dahilinde Çeliş devlet ormanından 384 kental çıralık çam enkaz oduu satışa çıkarılmıştır.

2 - Beher kental muhammen bedeli (60) kuruştur.

3 - Şartname ve mukavelename projelerini görmek isteyenlerin Mersin çevirge müdürlüğüne, Mersin orman bölge şefliğine ve Ankarada orman umum müdürlüğüne müracaat etmeleri

4 - Satış 19-5-942 Salı günü saat 15 de Mersin orman çevirge müdürlüğünde yapılacaktır.

5 - Satış umumî olup açık arttırma usulile yapılacaktır.

6 - Muvakkat teminat 18 liradır.

7 - Taliplerin şartnamede yazılı vesaiki getirmeleri lâzımdır. (400) 30-5-10-15

i l a n

İskenderun Deniz komutanlığından.

İskenderun Deniz komutanlığına 3-8 sınıf bir muamele memuru ile 50-85 lira ücretli ve 40-50 lira ücretli iki anbar memuru ve 40.50 lira ücretli bir aşçı alınacaktır.

Geregen şeraiti haiz isteklilerin İskenderun Deniz komutanlığına müracaatları. (386)

25-28-30

Yeni Mersin Matbaasında Basılmıştır.